

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХОРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
Октябрь
28

ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 213 (2387)
ӨРТЭЭ 20 КӨП.

БО Х У Н Г У С О Л У Н Д А :

1951 чылдын III кварталында СССР-ниң улус ажил-агыйның хөгжүдөзүнүн күрүне планының күүселдизинин түннелдеринин дугайында СССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин чанында Төп Статистика Эргелелинин дыйнады (1 арын).

И. Кунаажан — Херээжернер улуг күш (2 арын).
ВЛКСМ ТК-нын VII пленуму (2 арын).

Коммунизмниң херээ дээш чалбыштыг демиселчи (3 арын).
Улус демократиязының чурттарында (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Ленин—Сталинның партиязының октябрь кыйгырыгы

Бүгү-эвилелин коммунисттер (большевиктер) партиязының Октябрьниң социалисттик Улуг революциязына уткуштур дүүн хун парлап үндүргөн кыйгырыгына Совет Эвилелинин улустары каячарда аажок улуг соруқ киришкенибиле журашканын Ленин—Сталинның партиязының дайынчы кыйгырыгы—совет улустары тайбың тургузуучу күш-ажылга чаа-чаа чединшиктериниң чедип алырыныче, бистин Төрөөн чуртувустун күчү-шымалын улам-на бижытканы дээш, коммунизмни тургузарының ажалдарына чаа-чаа чединшиктер дээш демиселче хей-аът кирип турар.

Совет улус болгаш бүгү чурттарың ажилчы чоннары Октябрьниң социалисттик революциязының байырлап бүгү делегейниң улуг байырлары кылдыр белегенин турарлар. Октябрь революциязының тилезин болза, кижин төрөлгөтөннүң төөгүзүнө үндөзүн эргилде, Бүгү делегей капитализмниң төөгүлүг салым-чанына үндөзүн эргилде, бүгү делегей пролетариатының хостага дээш шимчээшкенине үндөзүн эргилде, бүгү делегейниң дилаткан массаларының демиселинин аргаларына, организациаларының хевирлеринге, амьдыралыгы болгаш чаңчылыгына, культуразына болгаш идеологиясына үндөзүн эргилде болур деп эш Сталин чугаалап турар. ВКП(б) ТК-ның кыйгырыгының соруқ кирички сестери бо хунерде делегейниң бүгү дилдарының кырында чаңгылап турар.

—Октябрьниң социалисттик Улуг революциязының 34 чыл ою делгезини!
Улуг октябрьниң идеяри улам-на чаа-чаа төөгүлүг тилелгелерини чедип ап турар. Октябрьниң социалисттик революциязының үндөзүн бээр бүгү делегейниң улустарына тилелгелиг байдалдар тургузун берген.

Октябрьниң улуг тугунга хаара туруруп, СССР-ге социализмниң тилелгелерине соруқ кирген хой миллион кыдат улус, улус демократиязының чурттарының ажилчы чоннары хостага дээш демиселче көдүрүп үнгөш, империалисттик кулдангышкыны кичизин ап окташ, чаа амьдыралды тургузарының оруучу киргенер.
Тайбың болгаш демократияны Совет Эвилелин баштапкан улуг лагери тилелгелер-даа. Кыдат улус Республикасының, улус демократия чурттарының чедип алган чединшиктерин, оларның Совет Эвилели-биле улам бижыгып турар найырдажышкыны болгаш акы-дунманың кады амылдагышкыны—хостуг улустарының тилелгелеринин үндөзүн. Бүгү чурттарың тайбың күзөөн улустары тайбың дээш, чаа дайынчы америк-англи империалисттик кысыкчыларына улур демиселдин тугун алаанга катыгып, тайбың талалакчыларының улустар аразында шимчээшкенин өзүп, болгаш бижыгып турар.

Ленин—Сталинның партиязының октябрь кыйгырыгында бүгү делегейни хостага амыкылдыгы улустарының соруқтары болгаш сагыш-сеткилдери илеретинген:
—Агрессорларга болгаш дайын кысыкчыларына улур тайбың дээш, демократия дээш, социализм дээш демиселтик турар бүгү улустарга акы-дунманың байыры!

—Социализмни чединшиктерин тургузуп турар улус демократиязының чурттарының ажилчы чоннарына акы-дунманың байыры!
—Улус-демократия тургузуну чединшиктерин бижыгып турар улуг кыдат улуска акы-дунманың байыры!

—Ираккы Чөөн-чүкке тайбың болгаш айыл чок чоруктуң бижык магадылалы—Кыдат Улус Республикасы-биле Совет Эвилелинин булбас эп-найыралы делгезини!

—Бодунун Төрөөн чуртувун хостагалы болгаш хамаарышына чогуу дээш даштык ажелектерге улур маадырлыг демиселди чорудуп турар эрес-дилдим корей улуска акы-дунманың байыры!

—Европага империалисттик агрессияны чорударының баазыныче Барың Германияны хуудуларының кем-буруулуг планынага улур шиптирлик демиселтик турар Германияның демократтыг республиказын тургузунган Европаның төөгүзүнө эргилдегил үе болур. Германияның Демократтыг Республиказы бактаап туруп келгениниң ийи чыдарының дургузунда тайбың тургузушкунга канчаар-даа аажок улуг чединшиктерини чедип алган. Чаа дайынчы өзүп турар айыкчаларының мурнууга-ла герман улустар мурнакчы күштери шуптузу чаңгыс аай, хамаарышпас, демократтыг, тайбыңга ынак герман күрүне демиселтик турарлар.

—Барың Германияны Европада империалисттик агрессияның баазы кылдыр хуудуларының кем-буруулуг планынага улур демиселтик турар Германияның демократтыг күштеринге байыр!
Чаңгыс аай, хамаарышпас, демократтыг, тайбыңга ынак герман күрүне дээш!
Тайбың камгалагы — делегейниң бүгү улустарының херээ. Тайбың дээш демиселчилерин улустар аразында шимчээшкенин эөлүгү чыды дургузунда улам-на калбарган. Тайбың талалакчыларының Ийги Бүгү-делегей конгресин, беш улуг күрүнелерин аразына Тайбыңның Пактызын чарарының дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгыры 30 үенди ол канчаар-даа аажок улуг шимчээшкенин улам неперээрине чаа үеги амыдып турар. Тайбыңның Пактызын чарарының дугайында Кыйгырының адаанга ам безин бүгү чурттарың 500 миллион аажы кижилери боттарының холдарының үжүктөрүн салганар. Атомнуг чепсектиң дугайында И. В. Сталинниң «Правданың» корреспондентинге харызынага тайбың талалакчылары, депшилгелиг кижин төрөлгөтөчү бүгүдээш сеткил ханышкыны-биле журашканын. Ол харында улустар Совет Эвилелинин тайбыңга ынакылдыгы политиказын улам-на тодаргай-биле көрүп турарлар.

— Бүгү чурттарың ажилчы чоннары! Бир эвес тайбың херээ улустар боттарының холуна алган, ону туюлунга чедир камгалап турар болза, тайбың ынаарда камгалатна болгаш бижыгылатна! Тайбың талалакчыларының бүгү делегей фронтуну калбартып, бижыгылатна!

— Бүгү делегейде тайбың талалакчылары! Беш улуг күрүнелерин аразына Тайбың Пактызын чарары чедип алынар! Америк-англи империалисттик агрессия планын сойгалап илередилер, база ону болдурбанар! Дайын кысыкчылары улус массаны меге-биле төөрдил, оларны мегелээрин болгаш бүгү делегейни чаа дайынчы киир тиртары болдурбанар!

Тайбың Пактызын чарарының дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанга Совет Эвилелинин улустары улуг көдүрүшкүн-биле болгаш соруқ киришкени-биле боттарының холдарының үжүн салып турарлар. Ол кыйгырының адаанга совет кижилериниң салганы бир чүс миллион кире хол үжүктери — СССР-ниң ажилчы чоннарының тайбыңың херээ болгаш улустарының айыл чок чоруну камгалаарына бижыг шиптирликниң тодаргай херечизи болуп турар. Совет Эвилелинин шыгаргангай сталинчы даштык политиказы бүгү чурттарда улус массаларың изиг деткимчезинге ужуражып турар.

— Тайбың болгаш айыл чок чоруктуң, улустарың дең эргезини болгаш найырларының политиказы — Совет Эвилелинин даштык политиказы делгезини!
Совет улус тайбың тургузучу күш-ажылды чорудуп турарлар. Бистин чуртувус дайын сөлүндү беш чыл планын чединшиктерин күүсеткеш, большевик партияның улуртулгазы-биле коммунисттик тургузушкунун канчаар-даа аажок улуг сталинчы программаның амьдырал кырында ботландырып турар. Бүгү

делегейде тайбыңның чөлөгичи — социалисттик Төрөөн чуртувун күчүшымалын бижыгыларынга совет кижилер бүгү күштерин берип турарлар. Бистин Төрөөн чуртувустун тайбыңы болгаш айыл чок чорунун камгалаында совет чепсектик күштер турар.

— Совет дайынчылар! Бодунарың шериг болгаш политиктиң билинерин мога-шылап чок бедидилер, боттарың дайынчы мергежилерини улам сайырадынар! Совет Эвилелиниң Чепсектик Күштеринин күчүн бижыгылар!
Октябрьниң социалисттик революциязының 34 чыл оюн бистин совет улус ажил-агыйның болгаш культура тургузушкунунагың бүгү-ле участоктарына шыгаргангай чединшиктерин-биле уткуп турарлар. Бо хун парламенттиң турар Төп Статистика Эргелиниң 1951 чылда СССР-ниң улус ажил-агыйның сайырадырының күрүне планын үшкү кварталдын дургузунда күөсегингениниң түннелини дугайында делгелди — совет улустун социалисттик экономиказының чаа-чаа чединшиктеринин херечизи болуп турар. Бистин социалисттик күрүнелин күчү-шымалды, совет ниитилик болгаш күрүне тургузушкуну артык күштүү — тургузушкун ажилдарының канчаар-даа аажок, калбарганында совет улустун чаагай амьдыралының чайгылыш чок өзүп турарында онза тодаргай-биле көстүп турар. Совет Эвилелин чоран, даштыкы он-он делегациялар боттарының улустарына социализм чуртувун чединшиктеринин дугайында он тайбыңга ынакылдыгы политиказының дугайында шыны чугаалап берип турарлар.

Совет Эвилелинин дугайында, он тайбың дээш политиказының дугайында шыны улустардан кым-даа чажырып шыдаас. Дайын сөлүндү үенди ийи системаларың хөгжүдөзүнүн түннелдеринден черле чайлатымас. Капиталдык чурттарында чепсегенишиңиң калчалыгы-биле сүрүп, хамаатының бодурулгелерин кызырып, ажилчы чоннарының хооурап-ядараары улам-на өзүп, реакциялыг калчаа чорук күштелип, ажилчыларың болгаш оларның организациаларың шаажылап-торгаарының фашисттик аргалары дендин калбаа-биле амыглатынып турар алгаран. Ол-ла үеде, ажилчы чоннар боттары эрге-чагырганы түдүп турар Совет Эвилели, улус демократиязының чурттары тайбың экономиказын күчүлүг көдүрүшкүнүн оруу-биле, улус массаларының материалдыг чаагай амьдыралын улам ынай эки-жидериниң оруу-биле, ажилчы чоннарының, улустарының эрге-ажынага өзүлүг демократияны тургузуп Ээриниң оруу-биле чоруп орарлар.

Совет кижилер ВКП(б) ТК-ның октябрь кыйгырында коммунисттик тургузушкунуң ажалдарына чаа-чаа чединшиктер дээш демиселдеринин программаны алырлар.
— Совет Эвилелинин ажилчылары, тараачынары, интеллигенциясы! 1951 чылдын улус ажил-агыйның планын хууса бетинде күөсөдир дээш социалисттик чарышты улам калбартынар! Экономиканы болгаш культураны чаа күчүлүг көдүрүшкүнү дээш, совет курунениң күчү-шымалын улам ынайгы өзүшкүнү дээш демиселдер!

— Совет Эвилелинин ажилчы чоннары! Волгада болгаш Днепрде, Донда болгаш Аму-Дарыяда улуг турдууларың чединшиктер ботландыра-ры-биле коммунизм тургузушкунуң херээне чаа салышкыны кылыгылар!
ВКП(б) Төп Комитетиниң кыйгырыларында улус ажил-агыйның яны-бүрү адырларының ажилдакчыларының мурнууга эртемин чединшиктерин болгаш мурнакчы дуржулгаларың улуртулга, транспортка болгаш көдээ ажил-агыйга ажалдарының, күш-ажылдык бодурукчүлүг бедидеринин болгаш техниканы шимчээшкениниң, продукцияларың шынарын бедидеринин болгаш оларны бот-өртөөн чингедеринин, чиг-этти, кывар чүдүлү, электри күжүн камаарының сорулгалары салып турар.

Күчү-шымалды мурнакчы техника-биле чепсегленген болгаш кайгамчыктыг каадырлар-биле хандыраттын дерялгелерин белеткээрине чуртувун 30 заводтарының коллективтери ажалдап турар. Күчүлүг чер-снаряды болза, Куйбышев ГЭС-тин суг дугулар черинге болгаш плотиназына ажалдаар.

Тынган бистин көдээ ажил-агыйныкыс көдүрүшкүнүн болгаш чечектелишикинниң оруу-биле чоруп турар. Социалисттик көдээ ажил-агыйның сайырадыныга чаа-чаа чединшиктериниң чедип алырыныче ВКП(б)-нин Төп Комитеди кыйгырып турар.

— Көдээ ажил-агыйның ажилчылары! Көдээ ажил-агыйның бүгү культураларының дүжүдүн дыка бедидилер, ниитиниң малының баш санын болгаш он продуктунуң өзүшкүнүн бүгү хемчеглер-биле улагтырың чедип алынар! Чуртакы чонга аш-чем болгаш улуртулга чиг-этти эгээртинмес кылдыр тургузадынар!

Улус ажил-агыйның чединшиктеринге үндөзүлгөш, ажилчы чоннарың материалдыг болгаш культурадыг амьдыралының деңгели чайгылыш чок өзүп турар. ВКП(б) ТК-ның октябрь кыйгырылары улустарың ниити чаагай чорунуң дугайында сталинчы улур сагыш-салышкыны-биле сиңикер.
Совет эртеминиң, литератураң болгаш уран-чүдүлү улам ынай сайыраашкыны, ажилчы чоннары коммунизмниң өзүзүңа кижизидериниң херээ Ленин—Сталинның партиязы эн улуг, бирги чергеңиң ужура-дүзүлүг ажилы дел санап турар.

—Эртеминик албан черлериниң болгаш дээди школаларының ажалдакчылары! Совет эртеминик улам ынай чечектелишиңиң дээш демиселдер! Эртемин амыгына чаагайдыкы шүгүмчүлөди болгаш ботшүгүмчүлөди дидими-биле калбартынар! Эртемин болгаш техниканы чаа-чаа шимчелдер-биле, ажилчы кийиздерин-биле болгаш чаагайдыкылар биле байдынар! Улус ажил-агыйныкыс тускай эртеминилер белеткелди экижидилер!

— Литератураңың, уран-чүдүлүң, кинематографияңың ажалдакчылары! Боттарың мергежилерини мога-шылап чок сайырадынар! Улус совет улуска төлөпгү бедик идеялыг чаа уран-чогаалдары чогаадынар!
— Эр, херээжен башкылар, улус өөредилгезиниң ажалдакчылары! Школага өөредилге-кижизидилгелиг ажалдык шынарын бедидилер, эртеминик үндөзүнүн билгелери-биле өөреникчилериң чепсегленер. Бистин аныктарыңысты совет патриотизминин өзүзүңа кижизидилер, коммунизмниң идеялыг тургузучулары белеткелер!

Улуг Октябрьниң алдарлыг байырларың ужуражып турар, совет кижилер шуптузу боттарының карактарың болгаш угаан-бодалдарың Ленин-Сталинның маадырлыг партиязыңа угландырып, анаа боттарың изиг ынакылдык болгаш өөрүп четиргенин илередип турарлар. Бистин чуртувустун улустары большевик партияның улуртулгазының адаа-биле чораш, кижин төрөлгөтөннүң төөгүзүнө бир-ле дугаарында ажилчыларың болгаш тараачынарың күрүнениң, социализмни тургузуп, бистин Төрөөн чуртувусту күчү-шымалдыг социалисттик күрүнөже хуудуруп, бүгү-ле, яны-бүрү дайынчыларың шуптузун чылча шаап, Октябрьниң улуг чаалап алышкыны камгалап алган болгаш ам бо-даа үеде кажан-даа туруп көрбөзүн акы-дунманың чаңгыс аай өг-бүлөзүңе сырып катышкан Совет Эвилелинин улустары, большевиктериниң улуг партиязына, ынак баштыкчызы болгаш башкызы эш Сталинга соруқ кирипкен, коммунисттик ниитиледи тургузарының сорулгаларың чединшиктерин шиптирлик турарлар.

— Бистин чуртувустун улустарының найырларының болгаш алдарының бижыг сууру, бүгү делегейде тайбыңың тендиш дивес чөлөгичи—Совет Социалисттик Республикаларың Эвилели делгезини!

— Тулчушкунуңага канналган, совет улустун авангардызы, бистин тилелгелеринин соруқ киричкизы болгаш организациакчы коммунисттерин улуг партиязы, Ленин-Сталинның партиязы делгезини!

— Лениниң тугунуң адаа-биле, Сталинның башталгазы-биле коммунизмни тилелгезинче бурунгаар! («Правданың». Октябрь 25-те үнгөн мурнуку чүдүлү).

1951 чылдын III кварталында СССР-ниң улус ажил-агыйның хөгжүдөзүнүн күрүне планының күүселдизинин Түннелдеринин дугайында СССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин чанында Төп Статистика Эргелелинин ДЫҢНАДЫ

1951 чылдын III кварталында улуртувун болгаш көдээ ажил-агыйның хөгжүдөзү база бараан саарылгазының калбарышкыны моон адаанда көргүзүлгө-биле характеристикаландып турар:

УЛУТПУРДЕ БУДУРУЛГЕ ПЛАНЫНЫҢ КҮҮСЕЛДЕЗИ

Ниити продукция бүдүрүлгезинин квартал планы бүгү улуртув таласы-биле 103 хуу күөсетинген. Улуртувун ниити продукция бүдүрүлгезинин планын тус-тус министрстволар мындыг байдалдыг күөсеткелдизин:

1951 чылдын III кварталында квартал планының күүселдизинин хуузу.	
Кара металлургия министрствозу	101
Өнүгү металлургия министрствозу	101
Хөмүр-дөш улуртувун министрствозу	100,4
Нефть улуртувун министрствозу	102
Электростанция министрствозу	103
Химия улуртувун министрствозу	103
Өчкөчүлөтүп министрствозу	101
Харылаа херекселдеринин улуртувун министрствозу	98,8
Аар машина тудуушкунуң министрствозу	99
Автомобиль болгаш трактор улуртувун министрствозу	97
Ставок тудуушкунуң министрствозу	99
Машина тудуушкунуң болгаш прибор тудуушкунуң министрствозу	100,5
Тууду болгаш орук машина тудуушкунуң министрствозу	106
Транспорт машина тудуушкунуң министрствозу	97
Көдээ ажил-агый машина тудуушкунуң министрствозу	102
ССРЭ-ниң тууду материалдарының улуртувун министрствозу	102
ССРЭ-ниң ырай улуртувун министрствозу	90
Саазын болгаш ырай болбаазырадып кылдыр улуртувун министрствозу	103
ССРЭ-ниң чийк улуртувун министрствозу	103
ССРЭ-ниң балык улуртувун министрствозу	104
ССРЭ-ниң эт болгаш сүт улуртувун министрствозу	102
ССРЭ-ниң аш-чем улуртувун министрствозу	109
ССРЭ-ниң хөвөн ажилының министрствозу	83
Орук харылаа азының министрствозунуң улуртув бүдүрүлгелери	101
ССРЭ-ниң кадык камгалап министрствозунуң улуртув бүдүрүлгелери	104
ССРЭ-ниң кинематографиязының министрствозунуң улуртув бүдүрүлгелери	107
Эвилелдешкен республикаларың чурт улуртувун министрстволары болгаш, чурттуң оттулар чүдүлдеринин министрстволары	107
Тывыш кооперациязы	107
1951 чылдын III кварталында СССР-ниң бүгү улуртувун ниити продукциязы 1950 чылдын III кварталы-биле дөмейлээрге 15 хуу өскөн.	
1951 чылдын III кварталында улуртувде ажилчыларың күш-ажылының бодурукчүлү 1950 чылдын III кварталы-биле дөмейлээрге 9 хуу аяр өскөн.	
Улуртув продукциязының бот-үнезинин чингелдизинин таласы-биле улус ажил-агыйның планы-биле доктаатынган онаалга 1951 чылдын III кварталында аяр күөсетинген.	
Улуртув продукциязының бот-үнези эрткен чыл-биле дөмейлээрге 9 хуу чингезин.	

II КӨДӨ АЖЫЛ-АГЫЙ

Колхозтарда болгаш совхозтарда дүжүт ажаап алышкыны чединшиктерин дооступ турар. Күзүң чажып тарың культураларың тарылазы бо чылдын күзүндө бедик деңгелиг агротехника-биле эн эки хуусааларда чорутунган. Күзүн тарың тараалар эрткен чылдан хей тарытынган, оон-биле кады кызыл-тас тарылгалары дыка калбарган.

Бо чылдын көдээ ажил-агыйның материал-техниктиг сууру улам-на бижыккан болган колхозтарда база совхозтарда бүдүрүлгө механизациязының деңгели белдэн. 1951 чылдын эрткен үелеринин дургузунда машина-трактор стабилдары колхозтарда көдээ ажил-агый ажалдарын 1950 чылга бодарга 20 хуу хей кылдыр күөсеткенер. Колхозтарда тараа культуралары 1950 чылга бодарга комбайнар-биле 32 хуу хей кылдыр ажаап алдынган.

Колхозтар биле совхозтар бола малдын улам ынайгы көвүдээшкенини чедип алганар. Колхозтарда ниитилештирген малдык саны 1950 чылдын октябрь 1-ден 1951 чылдын октябрь 1-ге чедир мынчаар көвүдөзүн: мыйыстыг улуг бода мал—13 хуу, оон ишинде инектер—18 хуу, хапан саны—27 хуу, хой биле өшкү—7 хуу болгаш чылгы мал—9 хуу. Колхозтарда азырал куштар саны 11 хуу улгаткан. СССР-ниң совхозтар министрствозунун совхозтарында бода мал саны ол-ла үениң дургузунда мынчаар неместип өскөн: мыйыстыг улуг бода мал—15 хуу, оон ишинде инектер—15 хуу, хапан саны 16 хуу, хой биле өшкү—8 хуу болгаш чылгы малдар—15 хуу. Совхозтарда азырал куштар саны 37 хуу улгаткан.

III БАРААН СААРЫЛГАЗЫНЫҢ КАЛБАРЫШКЫНЫ

1951 чылдын III кварталында совет садыгың улам ынай калбарышкыны үргүлчүлөп турар. Куруне болгаш кооператив садыгың шугуму-биле чогуур өртөктерин өзүзүңа барааннарың чонга 1950 чылдын III кварталында бодарга 13 хуу хей кылдыр саткан. Оон-биле кады эт садыглаашкыны 19 хуу немей өскөн, колбаса кылыгылар—14 хуу, балыктан кылган продуктулар—11 хуу, мал болгаш үнүш саржаа—12 хуу, сүттүн болгаш сүттен кылган продуктулар—38 хуу, быштак—15 хуу, чигир—33 хуу, кондитер кылыгылар—23 хуу, хөвөн саазында кылган пөстөр—22 хуу, торгу пөстөр—33 хуу, узун болгаш чолдак уктар—24 хуу, трикотаж кылыгылар—20 хуу, идиктер—10 хуу, парфюмериялар—20 хуу, мебельдер—49 хуу, радиоприемниктер—55 хуу, патефоннар—22 хуу, даараныр машиналар—33 хуу, фотоаппараттар—30 хуу, чадаг тергелер—ийи-үш катап улгаткан.

1950 чылдын III кварталы-биле дөмейлээрге 1951 чылдын III кварталында колхоз рыноктарында көдээ ажил-агый продуктуларың чонга садылаары база улгаткан. Ылаңгыя далган, чаг, куштар, чуургалар, фруктулар болгаш ары чигир садыглаашкыны улам-на улгаткан.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин чанында Төп Статистика Эргелели

КУЧУЛУГ ЧЕР-СНАРЯД

ле беседазына курунениң хүлээп азыр комиссиязының даргазы М. А. Горинниң чугаалааны болза:

— Конструкторларның улуг бөлүкүнүн ажалдап тургусканы чер-снаряды болза, делегей кырында

суг күжү-биле ажалдаар эн улуг механизм болуп турар. 35 муң кижилерин, 5 паровозтары, 200 тракторлары ол чаңгыс угда солуур. Оон дензизи 2500 тонна. Чер-снаряды 14 электромоторлардыг. Аг-

регаттың дерялгелерин белеткээрине чуртувун 30 заводтарының коллективтери ажалдап турар.

Күчүлүг чер-снаряды болза, Куйбышев ГЭС-тин суг дугулар черинге болгаш плотиназына ажалдаар.

СТАЛИНГРАД. Шакта 1000 кубометр довурак үндүрер болгаш ону 80 метр чедир көдүрер күчүлүг чер-снарядтын шыгалдалары доозулган.

СЭТА-ның корреспондентизи-би-

ПАРТИЙНИ АМЫДЫРАЛ

Херээженер — улуг күш

Совет херээженер — делегиде эң-не аас-кежиктиг херээженер болуп турар. Социалисттик тургузут болза, совет ажил-агыйып, күрүеняп, культураны, хөй-ниитинин политиктиг амыдыралынын бүгү-ле адырларына эр кижилер-биле бир дөмөй ажилдаар эргени херээженерге берген. Совет херээженер совет ийитилел тургузууну илепкейлиг киржикчилери болбушан, күрүеняп башкарылганда, үлөтүрүнү, көдээ ажил-агыйып ажилдарында база бир улуг күш болуп киржи турар.

Большевик партия болза, партия, совет, хөй-ниити организацияларынын ажилына херээженерни илепкейлиг кириштирерине улуг сагыш салган. Колхоз тургузуушкуну тийелгези, социалисттик чер ажилынын болгаш мал ажилынын чайгылыш чок көдүрүлүшкуну илепкейлиг киржикчилери болуп арганы колхозчу херээженерге берген. Херээженер Тыва областын социалисттик чаартылгазына илепкейлиг киришкен. Эркин районун колхозчу херээженери чаа социалисттик амыдыралды, сууржун, культурут чаага чуртталганы тудуп турар.

Районун бүгү колхозтарында күш-ажыл кылып шыдаар 526 херээженер колхоз буюрулгезинин яны-бүрү участкаларында илепкейлиг ажилдап, коллективтик күш-ажылдын аргаларын шингээдип ап турар. Колхозтарын организас, ажил-агый талазы-биле моон сонгаар улам быжыглар дээш колхозчу херээженер ажил-ишке кызымак чүткүлүн салган.

1950 чылда күш-ажыл кылып шыдаар 218 колхозчу херээженер хөй күш-хүннерин ажилдап алганар. «Чаа орук» колхозта коммунист Биче-уруг 299 күш-хүнүн, колхозчу Сагаачы — 257, Быраат — 322, Амитин — 262 күш-хүнүн, «Кызыл сылдыс» колхозта Серенмаа, Кежик-Хөө 191—194 күш-хүннерин ажилдап алганар.

1951 чылда «Чаа орук» колхозтуң кежигүнү Далан 300 баш төрөэн хойдан 300 баш хураганарны, хойжу Амитин 300 баш төрөэн хойдан 318 баш хураганарны камгалап алган. Ол колхозтун саанчызы Севек — 1950 чылда 16.634 литр сүтү саап алган ийпке, азы инектерден сүт саап алып

планын 103 хуу күүсеткен. 1951 чылда 23.000 литр сүтү саап алган болгаш сүттен саржаг кылырына мергежээ.

Эрткен чылда колхозтарга уруглар яслилер тургустунмай турган, а 1951 чылда уруглар яслилерин организациястандыр колхозчу херээженер колхоз буюрулгезинин яны-бүрү участкаларына, ылангыя дүжүт ажап алышыкынага илепкейлиг ажилдаан.

«Сталинчы орук» колхозта Соотай, Серен-Толума дүжүт алышыкынын буюру ажил нормазын 120—140 хуу, «Чаа орук» колхозтуң херээженери Чыргал, Айлымаа, Магат, Мидан-Хөө олар ажил нормазын 150—200 хуу, «Коммунизмче орук» колхозта Серен, Норзунмаа, Белээ олар хүнде нормазын 130—150 хуу күүседип, хову ажилынын мурнакчылары болуп келгенер.

«Кызыл сылдыс» колхозтун тракториза, комсомолчу В. Кыргыс трактористер курууну өөредилгезини кончүт эки дооскан, ам тракторист болган, ол болза, трактор-биле күсүк чер андырылганын нормазын хүн-бүрү — 170—180 хуу күүседип келген.

Колхозтарын тудуп бригадаларында 119 колхозчу херээженер доктаамал ажилдап, олар тудууну яны-бүрү аргаларына өөренип ап турар. «Сталинчы орук» колхозта Чула, Девизмаа, Серенмаа, Содунам, Суваанчап, «Чаа орук» колхозта Балымаа, Ыспы, Ланзай, «Кызыл сылдыс» колхозта Дежитмаа, «Коммунизмче орук» колхозта Нанзалмаа, Учекпен, Кежикти, Норбужап, Сенги болгаш оон-даа өскөлөр бызаныч-чазаныла ажилына мергежип алганар.

Колхозтарын хову бригадаларында 160 херээженер, нитиниң мал ажилында 102, колхозтарын яны-бүрү ажилдарында 67 кижилер ажилдап турар. Коммунисттик кижизилгелге ажилыны база бир чугула хевир — лекцияларны, илеткелдерни, беседаларны болгаш помчулгаларны херээженер ортузунга калбартып чорудар, херээженерни бижикке өөредип, партия чырыдышыкынын өөредилгезинге кирер уjurлуг.

Партиянын районта чамдык эге организациялары херээженер-

нин күш-ажылчы ролон чедир үнелеп көрбөй, оларнын ортузунга партиянын политиктиг ажилын чогуур негелдизинге чедир чорутпайн турар уjurунда, чамдык херээженер күш-ажылга киришпейн турар. «Кызыл сылдыс», «Коммунизмче орук» колхозтарда партия эге организациялары херээженерни өөредилгезини, кижизилгезини дугайында айтырылганы партия хуралдарына чугаалажып шиптирлээрин сонургавайн келгенер.

Партия эге организацияларынын секретарыери херээженер организациячыларынын ажилын тодаргай ботук удуртуп, оларга дузлажык берет. Колхозчу херээженерни иштинден эи эки кижилерни колхозтарын удуртуп ажилдарына дидими-биле депшидер. Ол ышкаш партия, совет, хөй-ниитиниң ажилына херээженерни депшидип кирер талазы-биле райондук партия организациязы бо талазы-биле өөренип көөр чорук чугула. Ылангыя ВКП(б)-ниң хурээленгени эи хынаатынган болгаш партиянын херээжене бодун бердинген ажилчы, колхозчу, интеллигент херээженерни хандылар дугайында партия эге организациялар ажил чорудар.

Колхоз буюрулгезинге херээженерни илепкейлиг ажилын организациястаар, оларнын ортузунга массалыг ажил чорудар талазы-биле партия эге организациялар чугула сагыш салыр. Бистин сорулгавыс болза, херээженерни коммунисттик меделерге, күш-ажылга ынак кылдыр, совет патриотизм буюрунга кижизидер, оларны социалисттик чарыкша хаара тудар.

Херээженер болза, көдээ ажил-агыйын моон сонгаар көдүрүлүшкүнү дээш, нитиниң малыны баш саанын өстүрер, оон продуктурут чоруун көүдөдир дээш, колхозтарны большевикчи, колхозчуларны бай-шыдалгыр болдулар дээш эрес соруктуг демиселге туржур сорулгалыг. Колхоз тургузуушкуну улуг тийелгелери болгаш чаа чедишкенини чедип аларына колхозчу херээженер күчүлүг демиселчилер болур.

И. КУНААЖАП,
ВКП(б) Эркин райкомунун херээженер ортузунга ажил-чорудар кидизинин эргелекчизи.

ВЛКСМ Төп Комитетиниң чоокта чаа болган VII пленумуна «В. И. Ленин аттыг пионер организациязынын ажилынын дугайында» айтырыгны таныжып көргөн болгаш ол айтырыгнын талазы-биле делгепенгей доктаал үндүрген.

Пленумнун киржикчилери эш И. В. Сталинга чагааны улуг сорук киришкени-биле хүлээп алганар.

Пленумга илеткелди ВЛКСМ ТК-нын секретари эш Н. А. Михайлов кылган.

Совет школа дугайында, өзүп турар салгакчыларнын дугайында коммунисттик партиянын, совет чазактын, эш Сталинниң улуг сагыш човаашкынын дугайын илеткелчи болгаш пленумнун киржикчилери чугаалап турганар.

Бедик өөредилге болгаш чурум дээш демиселге школага, башкыга илепкейлиг дузлашышпаан, пионер организациязы болза, уругларнын коммунисттик кижизилгезиниң талазы-биле улуг дуржулганы чыгган. Оон одурулдарында 19 миллион чыгыш школачылар санатынын турар. Хөй нитиниң амыдыралына болгаш хөй-ниитиге амыктыг күш-ажылга илепкейлиг киржиринге уругларны пионер организациязы хөй-ниитичи кылдыр кижизидер. Миллион-миллион өөренкичлер яны-бүрү бот-тыныгыр бөлүмнерде кичээлдеп, төрөэн чери-биле похотдарга, анык натуралистерин шимчээшкенинде киржип турарлар. Пионерлер болгаш школачыларнын кадык болгаш чоп таарыштырган дыштанылганын организациястаар талазы-биле улуг ажил чоруп турар.

Пионер отрядтарынын болгаш дружиналарынын ажилында, база комсомол организацияларынын талазындан оларнын удуртулганында улуг чептер барын ол ышкаш илеткелге болгаш саналдарга демделгезин. Хөй-хөй отрядтарда база дружиналар пионер ажилы солун эвес, утка-шынары чавыс чорутунуп турар болгаш уругларнын коммунисттик кижизилгезинин өзүп турар сорулгаларына харылавайн турар. Өөренкичлерин ханы болгаш быжык били дээш демиселдин талазы-биле школар директорларына болгаш башкыларга хөй-хөй пионер дружиналары болгаш отрядтары чепте дуздалаанар.

Школачыларны хөй-ниитиниң болгаш өске-даа өөредилгеден дашкар ажилдар-биле чартыктар чоруктарынын фактылары ам-даа узуткашпаан. Пионерлер дружиналарына узун, уругларга шылаандыгы хуралдар, сборлар, заседаниялер кылып туруп бээр чоруктар биле райкомнар, хооркомнар, обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары чөпшээржилп турарлар.

Пионер сборларын белеткээр болгаш эртеринин талазы-биле база улуг чептер бар. Вожатыйлар сорукте темазын пионерлернин сонургалдарын болгаш күзөлдери, оларнын назын талазы-биле онза байдалдарын таарыштырып көрбөй боду тодарады бээр чоруктар хаая эвес болуп турар. Пионерлернин инициативазын, бот-тыныгыр чоруун

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга политик-массалыг ажилдарын оон ынай экижизилгезин хандыларын, В. И. Ленинниң болгаш И. В. Сталинниң амыдыралы болгаш ажил чорудуларды-биле, эртин турар политиктиг чугула болушкуннар-биле, коммунизмниң тудуунда совет улустун чедишкенини-биле пионерлерни таныштырып пленум комсомол болгаш пионер организацияларына даалганын чыгарды.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

Бот фактылар болза, политиктиг кижизилгелге ажилдарынын эң-не кошкаан тодаргайлап турар.

Партия хуралдарын таварылга кылдыр белеткел чокка чорудуп турарындан анаа шүгүмчүлөдөр болгаш бот-шүгүмчүлөдөр кызы эртин турар.

Хуралдын үндүргөн шиптириниң күүселдизин хынапас байдалга эге организация чангыча берген.

Чамдык коммунистер — Дербет, Дарактай олар шагдала партия билеттерин чидирген турунда, оларны

мынчага чедир кандыг-даа хемчет албаан. Ол ышкаш эртен чыдан чангыс-даа күш-хүн ажилдап албаан коммунистер Кенден, Девизмаа оларга кандыг-даа хемчет көрүспөз.

Колхозта партия организациязынын ажилын негелдениң чогуур денелинге чедир экижидеринче большевикчи удуртулганы хандылары ВКП(б) Эркин райкомундан негетинип турар.

К. ӨЛЗЕЙ.

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

Эркин районда «Сталинчы орук» көдээ ажил-агый артелинде партия организациязы (секретари эш Седип) колхозтун ажил-агыйна партияни удуртулганы кошкак чорудуп турар.

Колхоз буюрулгезинде ажилдап турар коммунистер болгаш комсомолчулар боттарынын мурнакчы чоруун көргүспөй турарлар. Дыка хөй комсомолчулар күш-ажылдын минимумун күүсетпейн келген болгаш он аягы комсомолчулар чангыс-даа күш-хүнү ажилдап албаанар.

Бот фактылар болза, политиктиг кижизилгелге ажилдарынын эң-не кошкаан тодаргайлап турар.

Партия хуралдарын таварылга кылдыр белеткел чокка чорудуп турарындан анаа шүгүмчүлөдөр болгаш бот-шүгүмчүлөдөр кызы эртин турар.

Хуралдын үндүргөн шиптириниң күүселдизин хынапас байдалга эге организация чангыча берген.

Чамдык коммунистер — Дербет, Дарактай олар шагдала партия билеттерин чидирген турунда, оларны

мынчага чедир кандыг-даа хемчет албаан. Ол ышкаш эртен чыдан чангыс-даа күш-хүн ажилдап албаан коммунистер Кенден, Девизмаа оларга кандыг-даа хемчет көрүспөз.

Колхозта партия организациязынын ажилын негелдениң чогуур денелинге чедир экижидеринче большевикчи удуртулганы хандылары ВКП(б) Эркин райкомундан негетинип турар.

К. ӨЛЗЕЙ.

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

дузтуктары болгаш деткириниң ортузунга хөй-ниити даалгаларын шы хуваары эргежок чугула.

Пионерлернин ортузунга бүгү полит-массалыг ажилдарны өөренкичлерни хар-назынын таарыштырып, утка-шынарды, солун болгаш уругларга билдинтип хевир-биле чорудар.

Улуг Ленинниң айтышкынарны элерип чораш, комсомол болгаш пионер организациялары болза, меделерди чорукша, сагылга-чурумга күш-ажылга уругларны бичизинден тура кижизидер уjurлуг. Күш-ажылга ынакшылды оларга быжыглар, бодун боду башкарар чорутун чапчылы, кандыг-даа берге ажилдарны күүседип билеринге кижизидер уjurлуг. Пионерлерниң болгаш школачыларнын ортузунга Совет эртем болгаш техниканын чедишкенин пропагандалаар талазы-биле ажилды күштелдирери, уругларнын техниктиг чогадылганын сайзыралдыр обкомнарнын, крайкомнарнын болгаш эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-ларынын хүлээлгези болур.

Пионерлерниң болгаш школачыларнын күш-культура кижизилгезиниң талазы-биле ажилдарны экижизиниң чугулазынче пленум кичээлгеи салган. Уругларнын кадыкын быжыкларын дугайында хүн-бүрүндү сагыш-човаашкынын салыр. Уругларнын бот-тыныгыр уран-чүүдүн улам калбаа-биле сайзыралдыр, оон илепкейлиг болгаш уран-мерген денишин бедидерин база сүмелзөөн Хойнуг ырларын калбартып тарайды сорулга-биле конкурстар, маргалдаар, ырларнын район, хоорай байыр-малдарын чорударын доктааткан.

Пионер сборларынын эки белеткелди болгаш эртерилгезин обкомнар, крайкомнар, эвилел республикаларынын ЛКСМ ТК-лары хандылар хүлээлгелчилер.

Пионер организациязынын ажилын улам бедидер чорук вожатый-дан хөй чүүдлер талазы-биле хамааржы. Улуг пионер вожатыйлары кылдыр ыявалы педагогика эртемниг комсомолчуларын сонгуурн пленум саналдаан.

Коммунисттик партиянын, эш Сталинниң айтышкынарына дугайында улуг ленинчи-сталинчи комсомол болза, пионер организациязынын ажилын улам экижидери чугула.

Колхоз даргазы

Эш Сталин 1934 чылда-ла мынча деп чугаалаан:

«Эң-не көсүкүлөр чегинде хүрээлиг болгаш мурунку одурунда полиция дүжүмдизин, ламачын, чудурук-байнын каас бажынарды, артык одурунда чартык чамдызы буступ дүшкүлөй бергилзэн тараачынар бажынарды эрги деревня — чидип бар чыдар. Оон орунда хөй-ниитиниң ажил-агый тудуларды, клубтарды, радио, кинолуг, школарды, библиотекаларды болгаш яслилерди, тракторларды, комбайнларды, молотилкаларды, автомобилдерди чаа деревня туруп кээп турар. Дарлакчы — кулактын, хан сорукчуу-мөлчүкчүнүн, чинчег садыгынын, түрлүг дүжүмдизин эрги хүндүлүг дүрзү хевирлери чиктей берген. Ам болза, колхозтарын болгаш союзтарын, школар болгаш клубтарын амыдакчылары, улуг трактористер болгаш комбайнерлар, хову ажилынын болгаш мал ажилынын бригадирлери, колхозчу ховуларын эр болгаш херээжен дээр шалыпчылары алдар хүндүлүг кижилер болуп турар.»

Совет тараачынар коммунисттик партиянын удуртулганын ада-биле чораш көдээ ажил-агыйн улам ынай көдүрүп сайзырадыр дээш демиселде чаа-чаа тийелгелери чедип ап турарлар. Көдээ ажил-агыйн көдүрер дээш ол демиселде бистин колхозтарыстын хөй саынгы каадырлары өзүп, кайналып турар.

Совет деревнянын амыдакчыларынын аразында хүндүлүг черин колхозтарын удуртуп амыдакчылары, хамыктын мурунда колхозтар даргалары ээлеп турар. Совет

тараачынарнын мурнакчы кезинин төдөөлөкчелеринин иштинден бисте колхоз тургузуушкунун удуртуп ажилдарында муң-муң кайгамчык салым-чанынын кижилер депширткен. Партия политиканы колхоз тургузуунга чөп боттандырбышаан тургаш, бистин колхозчу каадырларыныс көзөзүн ажил-ишчилеринин бүгү күштерин көдээ ажил-агыйда чок сорулганы шиптирлээрине — көдээ ажил-агыйнын бүгү культураларынын дүжүдүн дыка бедидерине, нитиниң малынын баш сааны

